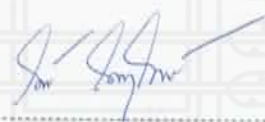

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน
ชื่อและนามสกุล นายอิทธิศักดิ์ ขุนทอง
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. กรณี ต่างวิวัฒน์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุดมสิน

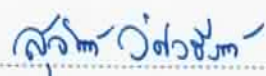
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. อภิชาติ พงษ์ศรีหุลชัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กรณี ต่างวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุดมสิน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน

ผู้วิจัย นายอิทธิศักดิ์ ขุนทอง รหัสนักศึกษา 2499001226

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุดมสิน

ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไปของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักวิชาการเกษตรกรมพัฒนาที่ดินของสำนักงานพัฒนาที่ดินส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) นักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเฉลี่ยอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุราชการระหว่าง 11-20 ปี มีระยะเวลาการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 11-20 ปี เกือบทุกคนมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้าน เมื่อมีปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์จะปรึกษาเพื่อนร่วมงานมากที่สุด มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทำงานมากที่สุด ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศมากกว่า 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ 2) นักวิชาการเกษตรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของกรมพัฒนาที่ดิน 3 อันดับแรกคือ โปรแกรมระบบฐานข้อมูลกลุ่มชุดดินและทางเลือกการปลูกพืช โปรแกรมการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลงเพื่อการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และโปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อศึกษาข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบและสนใจ รวมทั้งวางแผนในการปฏิบัติงาน/โครงการ 3) มีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้โปรแกรม การใช้งานยุ่งยากไม่สะดวก การขาดซอฟต์แวร์ในการช่วยแสดงผล รวมถึงข้อมูลขาดความทันสมัย นักวิชาการเกษตรจึงเสนอแนะให้จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ การใช้งานโปรแกรมต่างๆ แต่ละด้านอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน มีวิธีการเข้าถึงโปรแกรมได้ง่ายและแพร่หลายมากขึ้น มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน พร้อมสนับสนุนคอมพิวเตอร์ให้เจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ

คำสำคัญ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน

Thesis title: Information Technology Utilization by Agricultural Officials of Land Development Department

Researcher: Mr. Itisak Khunthong ; **ID:** 2499001226;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension);

Thesis advisors: (1) Dr. Paranee Tangwiwat, Associate Professor; (2) Dr. Porntip Udomsin, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The purposes of this research were to study 1) general information of Agricultural Officials of Land Development Department, 2) utilization of information technology, 3) problems and suggestions for the information technology utilization by Agricultural Officials of Land Development Department.

The samples were 240 agricultural officials of Land Development Department from Offices in the central and regional regions. Instrument used for data gathering was questionnaire. Statistical methodology for data analysis included frequency, percentage, mean and standard deviation.

Findings from the research were as follows. 1) Most of the Agricultural Officials of Land Development Department were male rather than female with the average age between 36-40 years and completed bachelor degree level. Their official service duration was between 11-20 years involving with information technology work between 11-20 years. Almost all of them owned their computer with the internet used at home. When encountered with computer problems, they would mostly seek advice from their colleagues. They apparently used computer for information search at the most. The majority spent more than 35 hours/week in search of information from computer. 2) Information technology of land Development Department that first used by Agricultural Officials were three programs namely data base program on Soil View, Sim Soil Fer Program and Din Thai Program respectively. The objective of utilization was to study information in their area of responsibility and of interest including for their work planning/project. 3) Problems encountered were lack of knowledge and understanding how to use the programs, not friendly user and inconvenient, lack of software for processing, information was not up-to-date. Agricultural Officials, therefore, suggested a training be organized continuously to impart knowledge, how to use various programs with updated and advance information technology and simply accessible to the programs, information should always be updated. Also sufficient personal computers should be provided to officials.

Keywords: Information technology utilization, Agricultural official, Land Development Department.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อุดมสิน อาจารย์ ดร. อภิชาติ พงษ์ศรีหุลชัย และ นางสาวอรนาฏ โอวาทตระกูล ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ กรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดินที่ให้ข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนๆ และผู้บังคับบัญชา ที่เป็นกำลังใจและแรงผลักดันที่สำคัญในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ไปสู่ความสำเร็จ

ท้ายที่สุดผู้วิจัยน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและสร้างพื้นฐานการศึกษา จนเกิดความสำเร็จในการศึกษาและการวิจัยในครั้งนี้

อิทธิศักดิ์ ขุนทอง

กรกฎาคม 2555

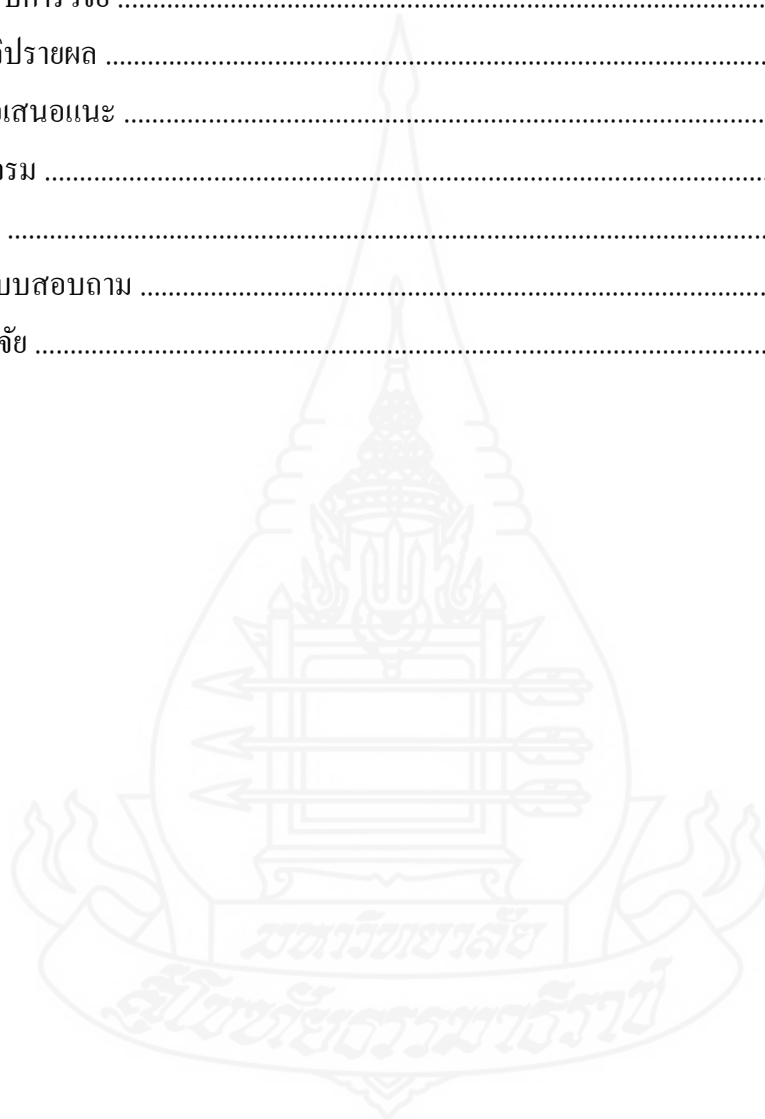

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
เทคโนโลยีสารสนเทศ	6
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมพัฒนาที่ดิน	16
มาตรฐานกำหนดตำแหน่งนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน.....	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน	36
ตอนที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน.....	48
ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	131
สรุปการวิจัย	104
อภิปรายผล	139
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	148
แบบสอบถาม	151
ประวัติผู้วิจัย	163

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล.....	36
ตารางที่ 4.2 อายุราชการ.....	38
ตารางที่ 4.3 ระยะเวลาการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพัฒนาที่ดิน.....	39
ตารางที่ 4.4 การใช้คอมพิวเตอร์ของนักวิชาการเกษตร.....	40
ตารางที่ 4.5 กิจกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ของนักวิชาการเกษตร.....	41
ตารางที่ 4.6 การใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ.....	43
ตารางที่ 4.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของนักวิชาการเกษตรต่อโปรแกรมสำเร็จรูป ที่มีความสำคัญในการทำงาน.....	46
ตารางที่ 4.9 ประสิทธิภาพของนักวิชาการเกษตรในการเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ.....	47
ตารางที่ 4.10 ระดับการใช้โปรแกรมเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมพัฒนาที่ดิน.....	48
ตารางที่ 4.11 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูลกลุ่มชุดดินและ ทางเลือกการปลูกพืช (Soil View)	52
ตารางที่ 4.12 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินและ แผนปฏิบัติการพัฒนาทรัพยากรดิน (LandPlan)	53
ตารางที่ 4.13 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมระบบสนับสนุน การจัดการเขตปลูกพืชเศรษฐกิจ (AgZone)	54
ตารางที่ 4.14 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมข้อมูลระดับชุดดิน (ThaiPedon))	56
ตารางที่ 4.15 การใช้ข้อมูลจากระบบสนับสนุนการจัดการดินปัญหา (SoilMan)	57
ตารางที่ 4.16 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมป่าไม้ถาวร (Permanent Forestry))	58
ตารางที่ 4.17 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมระบบการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ (LandSuit)	59
ตารางที่ 4.18 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูล การชะล้างพังทลายดิน(ErosView).....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.19 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมระบบสนับสนุน	
การจัดทำหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน(ConPlan)	61
ตารางที่ 4.20 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช.....	62
ตารางที่ 4.21 การใช้ข้อมูลจากโปรแกรมการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลง	
เพื่อการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (SimSoilFer).....	63
ตารางที่ 4.22 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูลกลุ่มชุดดินและ	
ทางเลือกการปลูกพืช (Soil View).....	64
ตารางที่ 4.23 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูลการใช้	
ประโยชน์ที่ดินและแผนปฏิบัติการพัฒนาทรัพยากรดิน(LandPlan).....	69
ตารางที่ 4.24 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมระบบสนับสนุน	
การจัดการเขตปลูกพืชเศรษฐกิจ (AgZone)	75
ตารางที่ 4.25 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมข้อมูลระดับชุดดิน (ThaiPedon)	80
ตารางที่ 4.26 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากระบบสนับสนุน	
การจัดการดินปัญหา (SoilMan).....	84
ตารางที่ 4.27 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมป่าไม้ถาวร (Permanent Forestry).....	89
ตารางที่ 4.28 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมระบบการประเมิน	
คุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ (LandSuit)	91
ตารางที่ 4.29 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูล	
การชะล้างพังทลายดิน(ErosView)	96
ตารางที่ 4.30 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมระบบสนับสนุน	
การจัดทำหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน(ConPlan)	98
ตารางที่ 4.31 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช.....	102
ตารางที่ 4.32 การใช้ประโยชน์ข้อมูลจากโปรแกรมการจัดการดิน	
และปุ๋ยรายแปลงเพื่อการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (SimSoilFer).....	106
ตารางที่ 4.33 ระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกรมพัฒนาที่ดิน.....	111
ตารางที่ 4.34 ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลกลุ่มชุดดิน	
และทางเลือกการปลูกพืช (Soil View).....	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.35 ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนปฏิบัติการพัฒนาทรัพยากรดิน (LandPlan)	116
ตารางที่ 4.36 ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบสนับสนุน การจัดการเขตปลูกพืชเศรษฐกิจ (AgZone)	117
ตารางที่ 4.37 ปัญหาการใช้โปรแกรมข้อมูลระดับชุดดิน (ThaiPedon)	118
ตารางที่ 4.38 ปัญหาการใช้ระบบสนับสนุนการจัดการดินปัญหา (SoilMan)	120
ตารางที่ 4.39 ปัญหาการใช้โปรแกรมป่าไม้ถาวร (Permanent Forestry)	121
ตารางที่ 4.40 ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ (LandSuit)	122
ตารางที่ 4.41 ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูล การชะล้างพังทลายดิน(ErosView)	123
ตารางที่ 4.42 ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบสนับสนุน การจัดทำหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน(ConPlan)	125
ตารางที่ 4.43 ปัญหาการใช้โปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช.....	126
ตารางที่ 4.44 ปัญหาการใช้โปรแกรมการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลง เพื่อการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (SimSoilFer)	127
ตารางที่ 4.45 ข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน.....	129